

LA LITERATURA INFANTIL I JUVENIL VALENCIANA A PRINCIPIS DE 1995 O PER FI HAN ARRIBAT ELS CÒMICS!

EMPAR DE LANUZA
València, març de 1995

Sembla que fixar una data tan concreta per a aquest escrit -especialment quan s'està al primer trimestre de l'any- per a parlar d'un tema com és el de la literatura pot ser un poc sorprenent. És un marge excessivament curt per als qui en alguna ocasió ens hem acostat a fer una mirada al panorama literari valencià.

Però això té una explicació senzilla, i és que s'han produït fets que denoten un pas important en la producció literària valenciana.

No obstant, per a parlar de 1995 hem de fer un repàs retrospectiu -encara que siga limitat- i hem de citar allò que podem considerar fonts especialitzades d'informació, màxim si s'escriu per a una revista destinada a documentalistes i bibliotecaris.

Doncs bé, si actualment parlem de literatura infantil i juvenil valenciana és perquè aquesta és ja una realitat, perquè hi ha autors i autores que publiquen i també hi ha lectors; és a dir, que la literatura disposa ja de tots els components materials per a denominar-la així. Però hi ha una cosa més, i és que actualment de la literatura valenciana no sols se'n parla sinó que també s'escriu.

Allò que a les acaballes dels setanta començà a revifar amb una necessitat gran i uns mitjans escassos -m'estic referint als primers llibres que s'escrivien per a xiquets- ja té una presència als comerços i a les prestatgeries infantils, però també a les revistes especialitzades i als congressos que es realitzen periòdicament.

A hores d'ara, i per a documentar-nos sobre el que hi ha publicat, podem consultar catàlegs específics i articles apareguts a revistes especialitzades.

Com a font general he de fer referència als diversos volums de la *Bibliografia valenciana* que es publica periòdicament per la Conselleria de Cultura i on es pot accedir a la descripció

catalogràfica de les obres publicades per als xiquets per als anys 1983-93.

Pel que fa a obres especialitzades podem consultar el *Catàleg literari d'edicions valencianes: 1985-1992*, publicat per l'Associació d'Editors del País Valencià.

Aquesta obra recull, per col·leccions, els títols publicats per les editorials valencianes en matèria de literatura, infantil o no, durant vuit anys. Conté un índex d'autors, de traductors i d'il·lustradors. Al peu de cada obra citada hi ha una sinopsi de l'argument.

Un altre catàleg d'obligada consulta per als interessats, és el que du per títol *La literatura infantil i juvenil valenciana: elements per a un programa de lectura als centres*, editat dins de la col·lecció "Suport per a l'ensenyament del valencià" i publicada per la Conselleria d'Educació i Ciència l'any 1992.

Es tracta d'un catàleg bastant exhaustiu destinat als mestres i molt útil per a la resta de professionals que treballen en el sector del llibre.

Les obres citades en aquest repertori apareixen distribuïdes en cinc grups d'edat i seguint l'ordre alfabètic. Hi ha una ressenya del contingut de cada obra. La selecció del material inventariat s'ha fet seguint el criteri d'acollir la producció d'autor valencià publicada dins o fora del País Valencià i la d'autor no valencià publicada pels nostres editors, tenint la llengua com a denominador comú. També hi apareixen les traduccions.

En aquesta obra hi ha 481 títols citats, i disposa d'un catàleg amb 121 autors i 52 il·lustradors, amb una bibliografia. Als annexos aporta dades d'interès sobre premis, concurs i promoció de lectura. També recull -i per això al principi d'aquest escrit parlava que ara ja s'escriu de literatura valenciana- bibliografia sobre monografies i articles apareguts a publicacions periòdiques especialitzades de gran interès, i que citar-les ací no tindria massa sentit.

El que sí que cal esmentar és l'article publicat per Josep Antoni Fluixà al mes de març de 1994 CLIJ (Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil), que completa el catàleg descrit, ja que relaciona les publicacions aparegudes l'any 1993.

En aquest article que du per títol "Comunidad Valenciana: afianzamiento", l'autor comenta les novetats editorials de l'any i posa de manifest la renovació favorable d'Edicions El Bullent i la col·lecció per a adults de J.J.2, així com la iniciativa de Tandem en poesia i la creació d'una nova col·lecció juvenil per part de Tabarca. També cita la consolidació en les sèries iniciades per les editorials Marfil i Aguacilara.

D'altra banda, comenta com a novetats l'aparició de clàssics per la que s'inclina Tres i Quatre i la recent col·laboració entre l'editorial catalana La Galera.

Totes aquestes novetats representen un símptoma de creixement per part de les editorials valencianes.

Per la meua part, d'una manera modesta i, sense ànim d'inventariar el fons publicat al llarg de 1994, sí que vull assenyalar uns esdeveniments innovadors i importants per a la literatura valenciana.

En primer lloc, la presència al 24é Congrés Internacional de l'IBBY (Associació Internacional del Llibre Infantil i Juvenil), que en aquesta ocasió es va celebrar a Sevilla entre l'11 i el 15 d'octubre. Dins del seminari "La literatura infantil en estados multilingües con situació de diglosia", Teresa Llabata, bibliotecària i especialista en la matèria, va presentar la ponència "Héroes y antihéroes en la literatura infantil en valenciano. Qué pautas de comportamiento favorecen" i Gemma Lluch, investigadora i docent, una altra que duia per títol "Podemos hablar de una literatura infantil especialmente catalana?".

Pel que fa a les noves iniciatives editorials al llarg de 1994, Voramar, editorial especialitzada en llibre de text i de coneixements, ha iniciat amb quatre títols una sèrie de narrativa d'autor valencià; en aquesta mateixa col·lecció presenta les traduccions del fons tan interessant que té Alfaguara en castellà. Així mateix, en aquest any ha convocat per primera vegada, en col·laboració amb la CAM, el "Premi Mediterrani de literatura infantil i juvenil" que ha guanyat l'autora Pepa Guardiola amb l'obra *Collidors de neu*, i que es presentarà a la Fira del Llibre d'enguany.

D'altra banda, l'editorial Denes consolida la seua "Col·lecció Infantil Contarelles de la meua terra" amb sis títols de Francesc Ferrer i Pastor.

Pel que fa a la creació, l'autor Carles Cano ha obtingut un premi tan prestigiós com el "Lazarillo", un premi que es convoca per l'OEPLI en col·laboració amb el Ministeri de Cultura i al que es pot concórrer en qualsevol de les quatre llengües oficials i amb qualsevol gènere literari. I en aquest cas l'autor valencià ha presentat un original de teatre que ha resultat guanyador. Això mereix una doble enhorabona. El títol és *T'he agafat, Caputxeta!* i serà editat per Bruño i presentat a la Fira del Llibre. Segons m'avança l'autor es tracta d'una obra d'estructura televisiva -recordem que durant un temps ha treballat fent guions per a televisió- i que consta d'un pròleg, un epíleg, cinc actes i quatre anuncis. Pel que fa al contingut es tracta d'una obra en clau d'humor on apareixen reflexats i modificats els personatges dels contes tradicionals.

Durant l'elaboració d'aquest escrit m'informen que Manel Cubedo, actor i escenògraf, entre d'altres, ens ha deixat records tan bons com la representació del Tirant lo Blanch en titelles, ha estat el guanyador del premi de teatre de la Diputació de València amb l'obra *El drac*.

Això em fa pensar que tan sols fa uns anys que els interessats per la literatura demanaven a través dels articles i de les xarrades una major atenció en forma de llibres, per a aquest gènere tan màgic i tan atractiu per a xiquets i xiquetes. Era un buit que calia cobrir.

I és a principis de 1995 quan veig un volum titulat *Això diu que era... l'envejós d'Alcalà*, que és una adaptació per a teatre de l'obra d'Enric Valor.

Aquesta sorpresa tan grata em ve de mans de Mireia, una lectora de 10 anys que m'informa molt satisfeta de l'adquisició que havia fet. De seguida vaig pensar que l'obra era un encert i que tindria un bon futur.

Es tracta de la primera iniciativa de Tandem en aquest gènere que, d'altra banda tindrà continuïtat, com quedarà de manifest a la Fira del Llibre.

Però també l'editorial Bromera té programada una col·lecció de teatre infantil on, a més de la publicació dels premis de teatre de la Diputació de València, editarà altres obres de creació. La col·lecció es presentarà també en la Fira.

Per tant, totes aquestes futures novetats en teatre per a xiquets, ens fa pensar que el pas que estan donant els autors i els editors en aquest sentit, denota una maduresa molt significativa per a la literatura valenciana, per la qual cosa hem de congratular-nos.

És per això que en 1995 podrem dir: per fi han arribat els còmics!

Cartel de Calatayud para el Congreso de IBBY en Sevilla.